

ΕΝΩΠΙΟΝ
ΤΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
(Εισηγήτρια: Σύμβουλος κα. Σακελλαροπούλου)

ΥΠΟΜΝΗΜΑ
ΜΕΤΑ ΤΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

1. Της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Λάρισας, που εδρεύει στη Λάρισα, οδός Παπαναστασίου και Κουμουνδούρου, Διοικητήριο, όπως νόμιμα εκπροσωπείται, **2.** Της Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων (ΤΕΔΚ) του Ν. Τρικάλων, οδός Ασκληπιού 3, που εδρεύει στα Τρίκαλα, όπως νόμιμα εκπροσωπείται, **3.** Της Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων (ΤΕΔΚ) του Ν. Λάρισας, που εδρεύει στη Λάρισα, οδός Πανός 14, όπως νόμιμα εκπροσωπείται, **4.** Της Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων (ΤΕΔΚ) του Ν. Καρδίτσας, που εδρεύει στην Καρδίτσα, οδός Μεγάλου Αλεξάνδρου 34, όπως νόμιμα εκπροσωπείται, **5.** Του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας/ Περιφερειακό Τμήμα Κεντρικής και Δυτικής Θεσσαλίας, που εδρεύει στη Λάρισα, οδός Καλλιθέας 7 και Τζαβέλλα, όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΡΡΙΨΗ

Της 6533/2006 αίτησης ακύρωσης του κοινωφελούς ιδρύματος με την επωνυμία «ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΤΑΜΕΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΦΥΣΗ – WWF ΕΛΛΑΣ», που εδρεύει στην Αθήνα, οδός Φιλελλήνων 64, όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΚΥΡΟΥΣ

1. Της πράξης έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων για την κατασκευή και λειτουργία των έργων μερικής εκτροπής του άνω ρου του Αχελώου ποταμού προς τη Θεσσαλία και για την ενεργειακή αξιοποίηση των υδάτων του, που κυρώθηκε με τη διάταξη του άρθρου 13§3 Ν. 3481/2006 (ΦΕΚ Α΄ 162/2.8.2006), **2.** Των αδειών κατασκευής, αποπεράτωσης και λειτουργίας δημοσίων έργων και έργων της Δ.Ε.Η. που αφορούν σε έργα εκτροπής του άνω ρου του Αχελώου ποταμού προς τη Θεσσαλία και σε έργα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, που κυρώθηκαν με τη διάταξη του άρθρου 13§4 Ν. 3481/2006 (ΦΕΚ Α΄ 162/2.8.2006), **3.** Του σχεδίου διαχείρισης των λεκανών απορροής των ποταμών Αχελώου και Πηνείου, το οποίο εκπονήθηκε από τη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων του ΥΠΕΧΩΔΕ και εγκρίθηκε με τη διάταξη του άρθρου 13§1 Ν. 3481/2006 (ΦΕΚ Α΄ 162/2.8.2006) και **4.** Κάθε άλλης συναφούς, προγενέστερης ή μεταγενέστερης, πράξης της Διοίκησης.

Συζητήθηκε ενώπιον της Ολομέλειας του δικαστηρίου Σας η ένδικη αίτηση ακύρωσης, για την απόρριψη της οποίας ασκήσαμε με έννομο συμφέρον και εμπροθέσμως την 580/24.5.2007 παρέμβασή μας. Με το παρόν υπόμνημα αναφερόμενοι στο δικόγραφο της παρέμβασής μας επιθυμούμε να συνοψίσουμε τα εξής:

I. ΤΟ ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΟ ΤΗΣ ΕΝΔΙΚΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ

1. Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 95§1α' του Συντάγματος και 45§1 του π.δ/τος 18/1989 (ΦΕΚ Α'8) προκύπτει ότι η αίτηση ακύρωσης στρέφεται αποκλειστικώς κατά των εκτελεστών πράξεων των διοικητικών αρχών και των νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου και όχι κατά των πράξεων της νομοθετικής εξουσίας.

2. Συνακόλουθα, η ένδικη αίτηση ακύρωσης που στρέφεται κατά διατάξεων τυπικού νόμου παρίσταται, όπως έχει ήδη κριθεί από το δικαστήριό Σας στο επίπεδο της προσωρινής δικαστικής προστασίας, απαράδεκτη (ad hoc ΣτΕ ΕΑ 999/2007, σκέψη 6, βλ. ενδεικτικώς ΣτΕ Ολ 1484/1999, σκέψη 3).

II. ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΩΣ – ΤΟ ΑΒΑΣΙΜΟ ΤΗΣ ΕΝΔΙΚΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ

A. Ως προς τη συνταγματική αρχή της διάκρισης των λειτουργιών – Ο νομοθέτης δεν κωλύεται από καμία διάταξη του Συντάγματος να θεσπίζει ατομικούς κανόνες δικαίου με τυπικό νόμο

3. Αβασίμως προβάλλεται ότι οι επίμαχες διατάξεις τυπικού νόμου προσβάλλουν την αρχή της διάκρισης των λειτουργιών που θεσπίζεται στη διάταξη του άρθρου 26§1 του Συντάγματος. Πράγματι, η άσκηση της τακτικής νομοθετικής λειτουργίας και συνεπώς το τεκμήριο αρμοδιότητας για τη θέσπιση, τη μεταβολή και την κατάργηση κανόνων δικαίου, που επιβάλλουν είτε κανονιστικές είτε ατομικές ρυθμίσεις, ανήκει, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 26§1 του Συντάγματος, αποκλειστικώς στα άμεσα κρατικά όργανα που ασκούν τη νομοθετική εξουσία, δηλ. στη Βουλή των Ελλήνων και στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Αντιθέτως, η Διοίκηση, που ασκεί την εκτελεστική εξουσία, έχει μόνον κατ' εξαίρεση αρμοδιότητα για τη θέσπιση κανονιστικών ή ατομικών κανόνων δικαίου, ασκώντας την έκτακτη νομοθετική αρμοδιότητα που προβλέπεται στη διάταξη του άρθρου 43 του Συντάγματος.

4. Με βάση, λοιπόν, τη συνταγματική αρμοδιότητα του δημοκρατικά νομιμοποιούμενου νομοθέτη να θεσπίζει κανόνες δικαίου, η θέσπιση ατομικών ρυθμίσεων με τυπικό νόμο είναι κατά το Σύνταγμα δυνατή οποτεδήποτε.

5. Συνακόλουθα, οι επίδικες διατάξεις τυπικού νόμου που επιβάλλουν ατομικούς κανόνες δικαίου νομίμως θεσπίστηκαν από τη Βουλή των Ελλήνων, κατ' ενάσκηση της συνταγματικής αρμοδιότητάς της να θεσπίζει κανόνες δικαίου.

B. Ως προς τη συνταγματική αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης

6. Αβασίμως προβάλλεται ότι οι επίμαχες διατάξεις τυπικού νόμου επιτρέπουν την εκτέλεση και λειτουργία ενός εγχειρήματος που προσβάλλει την αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης.

7. Όπως έχει ήδη κριθεί με την απόφαση 3478/2000 της Ολομελείας του δικαστηρίου Σας, το επίδικο εγχείρημα δεν αντίκειται ούτε στους ορισμούς του Συντάγματος και της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση για την προστασία του περιβάλλοντος και την αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης (σκέψη 11).

8. Περαιτέρω, όπως προκύπτει από την αιτιολογική έκθεση των επίδικων διατάξεων τυπικού νόμου (και από το σύνολο των περιβαλλοντικών μελετών που τέθηκαν προς κρίση στο δικαστήριό Σας στις επανειλημμένες δίκες της εκτροπής του ποταμού Αχελώου) το επίδικο εγχείρημα συνιστά έργο εξαιρετικού δημοσίου συμφέροντος καθώς: **α'** Προσφέρει νερό για την ύδρευση των αστικών συγκροτημάτων της Θεσσαλίας που αντιμετωπίζουν σοβαρό πρόβλημα, καθώς η ύδρευση γίνεται με γεωτρήσεις. **β'** Προσφέρει νερό ως οικολογική παροχή στον ποταμό Πηνειό, που είναι ποιοτικά και ποσοτικά υποβαθμισμένος και αναβαθμίζει το δέλτα της εκβολής του, προσφέροντας ζωή στο οικοσύστημά του που τελεί υπό πίεση, λόγω της λειψυδρίας, **γ'** Μειώνει την καθίζηση του εδάφους στο θεσσαλικό κάμπο με την ανύψωση και αναπλήρωση του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα και διασώζει έτσι την πανίδα και χλωρίδα από τη θερινή ξηρασία, **δ'** Συμβάλλει στη μείωση της υφαλμύρινσης του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα του θεσσαλικού κάμπου και συντελεί στην καλύτερη αξιοποίηση της πεδιάδας της Θεσσαλίας, που είναι πολύτιμη για τη χώρα, **ε'** Ενισχύει το υδάτινο δυναμικό της υπό επανασύστασης λίμνης Κάρλας, **στ'** Μειώνει την αναλίσκόμενη πετρελαϊκή και ηλεκτρική ενέργεια για την άντληση νερού από βάθος 300 μ. και συμβάλλει στην παραγωγή πράσινης ενέργειας, **ζ'** Επιτρέπει τη λειτουργία σημαντικής για την κάλυψη του ελλειμματικού ενεργειακού ισοζυγίου της χώρας μονάδας ηλεκτρικής ενέργειας της ΔΕΗ.

9. Λαμβανομένου υπόψη ότι η υδατική λεκάνη της Αιτωλοακαρνανίας θα συνεχίσει να είναι πλεονασματική σε νερό και μετά την εκτροπή του ποταμού Αχελώου, το επίδικο εγχείρημα της εκτροπής 600 κ. εκ. ετησίως υδάτων του εν λόγω ποταμού προς τη Θεσσαλία, που αντιστοιχεί στο 15% των υδάτων του που χύνονται στη θάλασσα, προδήλως συνιστά, κατά τα διδάγματα της λογικής και της κοινής πείρας, έργο σύμφωνο με την αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης.

Γ. Ως προς το ατομικό δικαίωμα της δικαστικής προστασίας

10. Αβασίμως προβάλλεται προσβολή του ατομικού δικαιώματος της δικαστικής προστασίας από τις επίμαχες διατάξεις.

11. Πράγματι, το ατομικό δικαίωμα της δικαστικής προστασίας περιορίζεται και ασκείται, όπως κάθε ατομικό δικαίωμα, μόνον στο πλαίσιο που καθορίζει το Σύνταγμα και οι νόμοι του κράτους (άρθρο 5§1 Σ), σύμφωνα με τους οποίους δεν χωρεί αίτηση ακύρωσης κατά πράξεων της νομοθετικής εξουσίας (άρθρο 95§1α' Σ, άρθρο 45§1 του π.δ/τος 18/1989), όπως εν προκειμένω.

12. Περαιτέρω, στην περίπτωση προσβολής του φυσικού, πολιτιστικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος η ελληνική έννομη τάξη προβλέπει το ένδικο βοήθημα της αγωγής περί προσβολής της προσωπικότητας (ΑΚ 57), που μπορεί να συνοδευτεί με αίτηση λήψης ασφαλιστικών μέτρων (άρθρα 682 επ. και 697 ΚΠολΔ). Η ευδοκίμηση του εν λόγω ενδίκου βοηθήματος οδηγεί, όπως η νομολογία των πολιτικών δικαστηρίων καταδεικνύει, σε οριστική παύση της κατασκευής και της λειτουργίας έργων που θίγουν το περιβάλλον (βλ. ενδεικτικώς ΜΠρΒολ 1097/1989, ΜΠρΙωαν 471/1996, ΜΠρΗρακλείου 802/2003). Με δεδομένη, μάλιστα, την αρχή του διάχυτου ελέγχου της συνταγματικότητας των νόμων από τα δικαστήρια (άρθρο 93§4 Σ), το ανωτέρω ένδικο βοήθημα της αγωγής συνιστά αποτελεσματική ένδικη προστασία όχι

μόνον κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ αλλά και κατά το κοινοτικό δίκαιο, το οποίο δεν απαιτεί να υφίσταται στην έννομη τάξη κράτους μέλους, αυτοτελής προσφυγή με αντικείμενο τον έλεγχο του συμβατού εθνικών διατάξεων με το κοινοτικό δίκαιο, εφόσον άλλα μέσα ένδικης προστασίας καθιστούν δυνατό τον παρεμπόδιτο έλεγχο αυτού του συμβατού (υπόθεση Unibet, C-432/05, σκέψη 71).

Δ. Ως προς την Οδηγία 85/337/ΕΟΚ

13. Αβασίμως προβάλλεται παραβίαση της Οδηγίας 85/337/ΕΟΚ, λόγω της έγκρισης του επίδικου εγχειρήματος με νόμο.

14. Πράγματι, η ανωτέρω Οδηγία ρητώς εξαιρεί από το κανονιστικό της περιεχόμενο, δυνάμει της διάταξης του άρθρου της 1§5, τα σχέδια που εγκρίνονται με ειδική νομοθετική πράξη, καθότι, όπως έχει κριθεί από το ΔΕΚ στην υπόθεση Linster, οι στόχοι που επιδιώκονται με την Οδηγία, συμπεριλαμβανομένης της πληροφόρησης του κοινού, επιτυγχάνονται μέσω της νομοθετικής διαδικασίας (βλ. C-287/98, σκέψη 59). Σημειώνεται ότι στην υπόθεση Linster, που αφορούσε στη γενική χωροθέτηση με νόμο αυτοκινητόδρομου του Λουξεμβούργου με νομοθετική πράξη, το ΔΕΚ έκρινε ότι η εν λόγω γενική χωροθέτηση κάλυπτε τις απαιτήσεις της Οδηγίας.

15. Στην προκειμένη περίπτωση πληρούνται όλοι οι στόχοι της Οδηγίας 85/337/ΕΟΚ, καθώς: **α'** Ταυτοχρόνως με την κατάθεση προς ψήφιση των προσβαλλόμενων διατάξεων κατατέθηκε αιτιολογική έκθεση τους από τον προτείνοντα αυτές Υπουργό ΠΕ-ΧΩΔΕ, στην οποία δίνονταν όλες οι αναγκαίες πληροφορίες που θα δίνονταν σε περίπτωση που θα ακολουθούταν η συνήθης διαδικασία έγκρισης τέτοιου σχεδίου από την αρμόδια αρχή. **β'** Οι επίμαχες διατάξεις ορίζουν καταλεπτώς το σχέδιο και τον τρόπο εκτροπής του άνω ρου του Αγγελώου ποταμού. **γ'** Η ψήφιση των επίμαχων ρυθμίσεων από τη Βουλή, στην οποία έλαβε χώρα αναλυτικότερη συζήτηση διασφαλίζει, μείζονες εγγυήσεις διαφάνειας, πολλώ δε μάλλον που σε αντίθεση με τα συλλογικά διοικητικά όργανα που συνεδριάζουν μυστικά (άρθρο 14§10 Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας), η Βουλή συνεδριάζει δημόσια (άρθρο 66 του Συντάγματος), οι δε συνεδριάσεις της μεταδίδονται πλέον τηλεοπτικά, **δ'** Από τη σωρεία των ακυρωτικών δικών που επί μία δεκαετία απασχόλησαν το δικαστήριό Σας προκύπτει ότι δεν υπάρχει κανένα άλλο θέμα περιβαλλοντικής φύσης που να έτυχε τόσο ευρείας δημοσιότητας στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και τόσο μεγάλης προσοχής γενικότερα στην κοινή γνώμη όσο το θέμα της εκτροπής του άνω ρου του ποταμού Αγγελώου.

Ε. Ως προς την Οδηγία 2000/60/ΕΚ

16. Αβασίμως προβάλλεται παραβίαση της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, καθώς η εν λόγω Οδηγία, η οποία τέθηκε σε ισχύ το έτος 2000, προβλέπει μεταβατική περίοδο μέχρι το τέλος του έτους 2009, για την έγκριση των σχεδίων διαχείρισης κάθε κράτους μέλους (άρθρα 11§7 και 13§6 της Οδηγίας), ενώ οι εν γένει στόχοι της Οδηγίας πρέπει να επιτευχθούν εντός δεκαπέντε (15) ετών από την έναρξη της ισχύος της.

17. Με βάση τα ανωτέρω και λαμβανομένου υπόψη ότι, όπως έχει κριθεί από το ΔΕΚ, ένα κράτος μέλος της ΕΕ μπορεί να θεσπίζει προσωρινές διατάξεις ή να θέτει σε εφαρμογή σταδιακά Οδηγίες, όταν αυτές το επιτρέπουν, χωρίς αυτό να σημαίνει

ότι οι προσωρινές διατάξεις του εθνικού δικαίου ή η μη μεταφορά ορισμένων διατάξεων της Οδηγίας διακυβεύουν κατ' ανάγκη το επιδιωκόμενο από την Οδηγία αυτή αποτέλεσμα (υπόθεση Inter-Environnement Wallonie, C-129/96, σκέψη 49), είναι σύμφωνη με το κοινοτικό δίκαιο η διάταξη του άρθρου 9 του Ν. 3481/2006, με την οποία επιτρέπεται η υδροληψία από συγκεκριμένη λεκάνη απορροής καθώς και η μεταφορά ύδατος σε άλλη λεκάνη, με βάση εγκεκριμένο σχέδιο διαχείρισης των υδάτων της λεκάνης ή των λεκανών αυτών για την ικανοποίηση, μεταξύ άλλων, επιτακτικών αναγκών ύδρευσης πόλεων και οικισμών και την παραγωγή ενέργειας από μεγάλα υδροηλεκτρικά έργα.

18. Συνακόλουθα, είναι σύμφωνο με τους κοινοτικούς κανόνες το σχέδιο διαχείρισης των λεκανών απορροής των ποταμών Αχελώου και Πηνείου, το οποίο εκπονήθηκε από τη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων του ΥΠΕΧΩΔΕ και εγκρίθηκε με τη διάταξη του άρθρου 13§1 του Ν. 3481/2006.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΑΙΤΟΥΜΕΘΑ

- 1.** Την **αποδοχή** του παρόντος και της παρέμβασής μας.
- 2.** Την **απόρριψη** της ένδικης αίτησης ακύρωσης.
- 3.** Τη **διατήρηση** της ισχύος των προσβαλλόμενων με την ένδικη αίτηση ακύρωσης διατάξεων.
- 4.** Την **καταδίκη** των αντιδίκων μας στη δικαστική μας δαπάνη.

Αθήνα, 19 Νοεμβρίου 2007

Η πληρεξούσια δικηγόρος